

MEDVEVILÁG SZICÍLIÁBAN

A medve titka

VARGA ZOLTÁN

AZ OLASZ MESEKÖNYVBŐL KÉSZÜLT SZÍNPOMPÁS RAJZFILMBEN MEDVÉK VESZIK ÁT A HATALMAT SZICÍLIÁBAN.

Dino Buzzati 1945-ben publikált mesekönyve, a magyarul *Medvevilág Szicíliában* címen ismert mű évtizedekig az olasz gyerekkönyvek meghatározó darabjának számított; friss megfilmesítése francia-olasz koprodukció, melynek rendezője Lorenzo Mattotti főként képregény-művészként és illusztrátorként tevékenykedik ugyan, de szerzett már tapasztalatot az animációban a *Fél(ek) a sötétben* (2007) horror-antológiájának egyik epizódjával. A közelmúlt több kitűnő rajzfilmjéhez – köztük *A vörös teknőshöz* (*Filmvilág* 2017/1) – hasonlóan a *Medvevilág Szicíliában* létrejöttében is közreműködtek hazai szakemberek: Nagy Lajos vezetésével a Kecskemétfilm munkatársainak is köszönhető, hogy szemet gyönyörködtető animációs film született.

Történetében a mesebeli szicíliai hegyekből a medvék népes csapata Leander király vezetésével indul a völgyben élelmet keresni, s az uralkodó szeretné megtalálni elveszett csemetéjét is, Tóni bocsot. A

medvéknek sok veszélyt kell legyőzniük – a varázsló, Ambróziusz professzor segíti őket –, míg beveszik az emberek várát, s apa és fia egymásra találhat. Ám az emberek közt megváltoznak a medvék, s Leander király utolsó kívánsága értelmében a jövevények kivonulnak Szicíliából, visszatérnek oda, ahová tartoznak: a természetbe. A filmet társ-forgatókönyvíróként is jegyző Mattotti a mesekönyv cselekményének zömét megtartotta, bizonyos pontokon módosított, s akárcsak a Buzzati-kötetben, úgy az animációban sem zökkenőmentes a váltás a történet két nagy egysége között, amelyek jelentős dinamikai és dramaturgiai különbségeket mutatnak.

Az epizodikus első egység minden etapjára jut valamilyen sziporkázó attrakció – a vaddisznócsorda léggömbbé változtatásától kezdve a kísértetkastélyon és a mackókat taroló Mumus Macskán át a várostrom jelenetéig. A „békeidőben” játszódó második egységben nem a medve-ember ellentét jelent problémát (ezt a szembenállást a gonosz Nagyherceg képviseli az első egységben), hanem az emberi tulajdonságokat – jellemzően: a rossz tulajdonságokat – magára öltő medve, Salavári cselszövése mozgatja a szálakat. A mese második felében nagyobb teret kap Leander és Tóni ellentmondásos apa–fiú kapcsolata, mint Buzzatinál, de ezzel együtt is – szárnyaló fantáziájának köszönhetően – vonzóbb s emlékezetesebb a rajzfilm első fele.

Ezt a döccenést ellensúlyozza, hogy a váltás nem marad reflektálatlan, sőt, a mesélés is beépül a cselekménybe. A mesekönyvvel ellentétben, kerettörténetbe ágyazódik a medveinvázió fölédézése: a komédiáspáros, Gedeone és a kis Almerina adja elő a történet első felét a barlangban fölébresztett medvének – hogy aztán a történet folytatását már a mézfaló tolmácsolja, amelyben Almerina alteregója is részese (Tóni barátjaként) az egykori eseményeknek. Mattotti rajzfilmjének befejezése nemcsak szomorú – a medvék és emberek szükségszerű, de meghatározó elválásával –, hanem a barlangi medve és a kislány egymással megosztott, ám a néző előtt le nem leplezett titok révén (legalább részlegesen) nyitva marad (a medve kiletétét illetően biztosan).

Buzzati rajzokkal is dekorálta a *Medvevilág Szicíliában*: a könyv oldalait színes és fekete-fehér illusztrációk – nagyrészt miniatűr medvefigurákkal benépesített totálképek – szegélyezik. Vizuálisan a rajzfilm merészebben oldódik el a könyvtől, mint történetvezetésében (leginkább a „piszkafa” Ambróziusz megformálásában hagyatkozik a szerző rajzaira), jóllehet az alkotók leróják tiszteletüket az illusztrátor Buzzati előtt is: több képére a medvekirály palotáját díszítő festményként ismerhetünk rá. A rajzfilm, noha itt is számos a totálkép és a hatalmas mackócsapatokat láttató beállítás, valamennyi plántípussal él, s vizuális szépsége lehengerlő. Az olvadó óriásjégkrémek asszociációját keltő hegyek, a körkörös és vízszintes csikozások, illetve az egész filmet uraló – szó szerint beragyogó – élénk színek látványvilága a nyugat-európai rajzanimáció legjobb eredményeinek (például Paul Grimault: *A király és a madár*, 1980) méltó örökösévé avatja a *Medvevilág Szicíliában*. A színpadi előadást és a vár ostromát előbb föl-váltva láttató, majd a katonák és a tancosok csoportját fölcserélő zseniális párhuzamos montázs bizonyosan sokat hivatkozott szekvenciává fog valni.

MEDVEVILÁG SZICÍLIÁBAN (*La famosa invasione degli orsi in Sicilia*) – olasz, 2019. Rendezte: **Lorenzo Mattotti**. Írta: **Dino Buzzati** regényéből **Jean-Luc Fromental**, **Thomas Bidegain** és **Lorenzo Mattotti**. Zene: **René Aubry**. Gyártó: **Prima Linea Productions**. Forgalmazó: **Mozinet Kft.** Szinkronizált. 82 perc.

